

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Placa in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194

Na poti svobode

Letos mineva dvajset let, odkar smo tudi Slovenci bili deležni državne svobode. Po dolgih stoletjih se nam je prvič zopet posrečilo doseči to, kar je vsakemu svobodoljubnemu narodu najvišji ideal: lastno državo.

Ko danes gledamo nazaj, se pač najprej s spoštovanjem in ljubeznijo spomnimo vseh brezštevilnih žrtev, ki so dale svoje življenje za našo svobodo in našo rast. Tisti strašni časi od l. 1914. do l. 1918. z vso silno grozoto vstajajo pred našimi dušami. Kako smo drgetali, kako smo trepetaje čakali od trenutka do trenutka, kaj nam prinese bodočnost!

Naše vasi so se jele prazniti. Medtem ko je tedanja kraljevina Srbija, izmučena in izčrpana po balkanski vojni, bila obupno borbo na življenje in smrt, smo morali mi v boj za svoje sovražnike. Malo je primerov v zgodovini, kjer bi bil kak narod doživljal tako tragedijo kakor smo jo morali vprav mi Slovenci. Čeprav smo tako maloštevilni, skoraj ni bilo fronte, kjer ne bi tekla tudi naša kri. Da je bila mera trpljenja še bolj zvrhana, je vojna vihra spomladi l. 1915. zasegla tudi našo zemljo.

Borba pa, ki je nevidno nastajala v narodu, je bila močnejša kakor vse sovražne sile. Naši očetje in bratje so v strelskih jarkih kmalu spoznali položaj, naše ženstvo, ki je s silnim naporom z otroki in starci obdelovalo rodno grudo, je zaslutilo nove čase. Po trpljenju izmučeni možje so po raznih ovinkih in skozi najhujši bojni trušče hiteli v antantne države, kjer so v trumah vstopali v

jugoslovanske legije

prostovoljcev in se tako žrtvovali za borbo proti zatiralcem. Slovenci smo v tem času pokazali toliko narodnega ponosa in samozavesti, da lahko imenujemo prostovoljsko gibanje v svetovni vojni najsvetlejšo točko naše novejši politične zgodovine.

Zunaj so nastajali iz krogov emigrantov odbori, ki so navdušeno in smotno širili smisel za ustanovitev lastne države južnih Slovanov.

Razmere na frontah so medtem zorele. Avstrijski Nemci tedanje dobe so sicer krčevito branili načelo, da je Avstrija nemška, toda slovanska večina v parlamentu je to trditev gladko postavila na laž.

Ko je klonila tedanja Bolgarija, ko se je ponesrečila velika nemška ofenziva na francoski fronti, je končno tudi za nas prišel trenutek, da smo si drznili z odkrito besedo na dan. Po nastopu Čehov je prišla naša majniška deklaracija z vsem, kar je sledilo.

V navdušenju l. 1918. seveda nismo mislili dovolj jasno na naloge, ki nas čakajo. Čas nam je potem kmalu pokazal, da za svobodo še nismo bili dovolj pripravljeni. Ko smo se iz omofice navdušenosti streznili v trdih pesteh vsakdanje-

ga življenja, so nas zalotile neštete težave. Šele takrat smo prišli do spoznanja, da je treba

za pravo svobode

marsikaj pretrpeti in tudi marsikaj žrtvovati. Najhujši je bil položaj za slovenskega kmeta. Delovne moči na vasi so bile razredčene, po kratkih letih gospodarskega blagostanja je nastala kriza, ki deloma še danes traja. Kmetje smo lezli v dolgove, politično pa iz prvotnega zaleta v nekak čuden somrak, ki je začel ovirati razgled.

Prišli so žalostni dogodki v skupščini, ko so padli Radič in tovariši, prišel je še bolj žalosten dogodek, ko je v Marseilleu padel kralj Aleksander I. in so se zamajali vsi pravkar postavljeni temelji naše domovine.

Kljub takim strašnim udarcem ne smemo in počemo obupati. Misel jugoslovanske svobode ni dete večerajšnjega dne, ampak je preživela že

pet stoletij, je blagoslovljena s krvjo nešteti žrtev in je zato neumrljiva. Divjali so že viharji, ko nismo videli sonca, toda viharji so minili, a mi smo ostali. Zato tudi verujemo v svojo bodočnost. Naj bo položaj v svetu tak ali drugačen, naj nas zadene kar koli, zlomiti nas ne more nobena sila več. Kmetki živelj vse Jugoslavije se danes zadostno zaveda, kaj mu pomeni svobodna država. Zato jo ljubi in jo je pripravljen braniti znotraj in zunaj. Opravičeno pa seveda pričakujemo kmetje, da vedno in dosledno zavzemajo vodilna in odgovorna mesta v državi poštenjaki, možje čiste vesti in poštenih načel. Služiti narodu jim mora biti prav tako najvišji ukaz kakor je nam najsvetejše povelje služiti državi. Če se bo to dosledno izvajalo, bomo kmalu imeli pri nas naj srečnejši dom, v katerem se bomo vsi brez izjeme počutili dobro. S to željo v srcu se spominjamo svojega osvobojenja in želimo, da bi se iz roda v rod izpopolnjevalo.

Na grobovih...

Kadar listje porjavi — kadar megla jame objemati zemljo in se svet tako tesno stisne v otožne jesenske dneve — takrat hitimo na grobove, da počastimo mrtve. Procesije se vijó v domovino miru, kjer kljub smrti kraljuje — kričica! Tam vidiš mogočno kamenje sloneti na potrpežljivi zemlji, v sosesčini teko solze ožaloščenih na deviško grudo. Skrbna roka bi v zrahljala gomilo, da bi lažje sevelele astre, tiste bele astre, ki tako turobno-veličastno pokrivajo zemljo človekovo. Ni bilo mogoče očistiti človeških slabosti, zunanji blesk tudi grobovom ni prizanesel. Težkega srca sem zrl v to počivališče smrti in večnega počitka, moja duša se je trgala v trpkosti nad človeškim napuhom; zarjul bi v pokvarjen svet, ko je tik mene zašepetal starec: »V zemlji smo vsi enaki!«

V zemlji ni razlike — vse je črna prst — tista večna ljubezen kmetova. Skrbno pride kmet vsako leto obiskovat svojo nevesto — zemljo. Misel ni zmožna opisati tiste mogočne vezi, tiste neizmerne ljubezni kmetkega človeka do zemlje. Kdor ni videl umirati kmeta, ki se poslavlja od zemlje, ta ne pozna ljubezni, ta nikdar ne more razumeti skritih lepôt človeškega srca.

V tej naravni, nikdar zlomljivi ljubezni do zemlje kmet roma vsako leto, da se pokloni svoji dragi, da jo počasti, da pozdravi vse tiste, ki so večno združeni s to veličastno nevesto — zemljo.

Grobovi kličejo! Prah kosti opominja žive, da ohranijo svojo sveto zemljo, naj potomci v večnost legajo v svoje grobove!

Grobovi pričajo... milijoni spé v njih, njih kri je zlita v zemljo — radi večnosti našega rodu.

Grobovi so sveta oporoka... naj pade kričica radi vstajenja vseh!

Vse to in mnogo več je teklo skozi misel v zadnjih dneh; moja usta so nehote bila zglobana v govorico; nisem govoril, ampak misel se je razlivala čez bolne rane sedanosti! Peklo me je — nevidni ognji so lizali duševnost in grizli kakor mravlje zgrizejo v pragozdovih mrtovinó. To je pač zgodba, ki se je naselila v meni in jo mnogi reveži v teh dneh želimo pokopati v grobove...

Trahom v Medmurju

Trahom, ta nevarna očesna bolezen, se je v zadnjem času močno razširil v bližnji okolici Varaždina in je največ primerov te bolezni v vasi Bartolovcu. Tudi v samem Varaždinu se trahom širi po ljudeh, ki prihajajo iz Medmurja. Po Medmurju je trahom močno razširjen. V gornjem delu malo manj, najbolj pa v preloškem srezu. Bolniki iz varaždinske okolice obiskujejo dvakrat na teden ambulantno Doma narodnega zdravja v Varaždinu. V preloškem srezu pa deluje državna postaja za pobijanje trahoma v Prelogu, ki ima v vsaki večji vasi po eno ambulantno. V Dolnji Dubravi in Murskem Središču lečijo trahom občinski zdravniki. Trahom spada med socialne bolezni, ker so vzroki širjenja v prvi vrsti revščina, nezdrava stanovanja ter nepoučeno prebivalstva. S samimi medicinskimi in uradnimi ukrepi se taka bolezen seveda ne da izkoreniniti. Če pomislimo, da se vsi člani velike družine brišejo z eno samo brisačo, je razumljivo, da sama zdravniška pomoč trahoma ne bi mogla likvidirati. Varaždinski Dom narodnega zdravja je imel v zadnjem mesecu 288 pacientov.

Brez semena ni življenja

V zadnjem času je bilo pred občnim zborom Zveze kmetov in deklet ob priliki neupravičenih poizkusov kritike njenega delovanja izrečena tudi zelo nemodra krilatica: saj sedanje vodstvo pač nima posebnih zaslug za tolikšen razmah te kmeto-mladinske organizacije! Če ima Zveza nad 160 dobro organiziranih društev, če je bil v zadnjem letu prirastek tako velik in če se iz novih krajev novi pripravljalni odbori javljajo »kar sami od sebe«, ima za to zaslugo pač podeželje samo, ne pa vodstvo. Dokaz: da se javljajo novi pripravljalni odbori iz čisto novih krajev in sami od sebe.

Ves ta krasen razmah in čvrsta organizatorna povezanost kmeto-mladinskega pokreta je zelo razveseljiv pojav in naj bodo zasluge potem kogar koli! Naše mnenje je, da je kljub temu treba nepoklicanim kritikom z otipljivimi nameni, dobiti v organizaciji vpliv, povedati: sedanje vodstvo je tisto, ki je od vsega početka — od ustanovitve zveze — ko še prizadetih kritikov ni nikjer bilo — aktivno na delu za kmeto stvar. Sedanje vodstvo je sistematično reorganiziralo Zvezo in društva s poudarkom v spremenjenih pravilih, po katerih imata v tej kmeti

organizaciji možnost odločati edinole kmeti fant in dekle. In sedanje vodstvo je v sistematičnem delu posejalo seme zdravega kmeto-mladinskega pokreta po vsej domovini. Samo v vztrajnem in v občudovanja vrednem požrtvovalnem delovanju sedanjega vodstva je torej iskati vzroka, da je iz zdravega semena vzkliklo na mnogih krajih novo društvo kmetov in deklet. Brez nič ni nič in le tako je razumeti, če so se tu in tam »sami od sebe« javili za ustanovitev novega društva.

Resnica je pač ta, da niti eno niti drugo glede uspehov ne drži. Na podeželju je bilo od Zveze vsejano seme, prikazan zdrav program, res pa je tudi, da se na tej podlagi javljajo nova društva sama od sebe z željo imeti svojo krajevno organizacijo, ki bo v organizirani obliki težila k osrednji organizaciji z zdravim programom in vzglednim, privlačnim delovanjem. Iz tega odseva torej le zdrava povezanost hotenja našega podeželja z osrednjo organizacijo, Zvezo kmetov in deklet.

Uverjeni smo, da za zasluge ne gre nikomur, toda hoteli smo osvetliti neko neumestno kritiko.

Narodne majšine

Evropsko narodno manjšinsko vprašanje, ki je bilo zagrešeno z versajsko mirovno pogodbo, je povzročilo v srednjeevropskih državah pravo ognjišče za narodno manjšinske spore. Po uradnih podatkih se nahajajo v poštev prihajajoče narodne manjšine v naslednjih srednjeevropskih državah:

V Češkoslovaški: Nemcev 3.231.688, Madžarov 691.923, Romunov 549.169, Židov 186.642, Poljakov 81.737.

V Madžarski: Nemcev 478.630, Židov 444.370, Čehoslovakov 107.436, Jugoslovancov 60.742, Romunov 16.221.

V Romuniji: Madžarov 1.388.000, Židov 822 tisoč, Nemcev 775.000, Rusinov 469.000, Rusov 324.000, Bolgarov 378.000, Turkov 234.000, Jugoslovancov 53.000, Poljakov 35.000, Čehoslovakov 32.000.

V Nemčiji (z Avstrijo): Poljakov 1.100.000, Lužiških Srbov 160.000, Čehoslovakov 140.000, Hrvatov in Slovencev 120.000, Madžarov 18.000, Litvancev 6000, Dancev 15.000, Frizov 8000, Židov 400.000.

V Poljski: Rusinov 4.200.000, Židov 3.200.000, Belorusov 1.060.000, Nemcev 1.059.000, Litvancev 69.000, Rusov 56.000, Čehoslovakov 31.000.

V Franciji: Nemcev 1.382.000, Korzičanov 291.000, Italijanov 250.000, Židov 240.000, Kataloncev 186.000, Baskov 100.000, Flamcev 200.000.

V Italiji: Jugoslovancov 600.000, Nemcev 250 tisoč, Židov 70.000.

V Jugoslaviji: Nemcev 575.000, Madžarov 460.000, Arnavtov 500.000, Romunov 280.000, Turkov 175.000, Židov 71.500, Italijanov 6000.

Silen požar

V Marseilleu je izbruhnil v neki veletrgovini silen požar. Velikanska palača »Nove galertije« je samo še kup razvalin. Tudi več drugih stavb je pogorelo.

Škodo cenijo na 20 milijonov frankov. Pogrešajo pa v celoti okrog 100 ljudi. Mrtvih in težko ranjenih so doslej našli 69 oseb.

Francija — Rusija

Nedavno je izšel v moskovski »Pravdi« članek o zunanji politiki Francije pod naslovom: »Od Jene do Monakova«, v katerem se ostro obsoja Daladierjeva politika. Poslanik Coulondre je nato zahteval v komisariatu za zunanje zadeve pojasnilo, ali predstavlja ta članek, ki je za Francijo in njeno vlado žaljiv, v resnici mnenje sovjetske vlade. Ruski zunanji komisariat ni na

ta korak ničesar odgovoril. Nato je poslanik Coulondre odpovedal udeležbo na poslovnih večerji, ki mu jo je hotel prirediti Litvinov. Prav tako ni prišel Litvinov na večerjo, ki je bila prirejena poslaniku Coulondru v slovo v francoskem poslaništvu. Ta napetost se je pokazala tudi pri odhodu poslanika Coulondra v petek iz Moskve. Dočim je poslanika spremilo na kolo-dvor vse osebje poslaništva, je prišel k slovesu kot edini zastopnik sovjetske vlade le šef protokolnega oddelka zunanjega komisariata.

To smatrajo za znak, da bo v kratkem Francija odpovedala pogodbo z Rusijo.

Bolgarsko oboroževanje

Narodno sobranje (parlament) v Sofiji je na nedavni seji odobrilo milijardni kredit za gradnjo novih železnic. Nato je bil v drugem in obnem v zadnjem čitanju z navdušenjem odobren kredit 4.250 milijonov levov za oborožitev vojske, nakar se je vojni minister general Daskalov zahvalil za zaupanje, izraženo bolgarski vojski.

Palestinsko vprašanje

Angleški parlament je izdelal nov načrt za razdelitev Palestine. Ta predvideva razdelitev dežele v samostojne kantone in ustanovitev sveta, v katerem bo 8 Arabcev, 4 Židi in 1 arabski kristjan. Nadalje se predvideva ustanovitev arabske federacije, ki bi obsegala Transjordanško Palestino, Sirijo in Irak. Hkrati s to ureditvijo bo prepovedano tudi vsako nadaljnje priseljevanje Židov v Palestino.

Aretiran predsednik vlade

Bivši predsednik avtonomne slovaške vlade in narodni poslanec dr. Brodi je bil aretiran radi suma veleizdaje. Stalni odbor narodnega predstavništva je še pred izdajo aretacijskega povelja ukinil njegovo imuniteto. Dr. Brodi je obtožen veleizdaje z utemeljitvijo, da je vzdrževal zveze s tujimi državami in snoval zaroto proti interesom češkoslovaške republike odnošno Podkarpatske Rusije. Vest o njegovi aretaciji je vzbudila v vsej javnosti ogromno pozornost.

Ozadje te aretacije obstaja v sporu med ukrajinskimi in velikoruskimi stališčem glede podkarpatsko-ruskega jezika. Brodi je pristaš velikoruskega pojmovanja.

Ko prečitata Kmeti list, dajte ga lepo v žep in pokažite ga sosedu. Opozorite ga na važnejše članke, ki so pisani v duhu kmetkega pokreta. Ne bo vam treba tega ponoviti trikrat, pa boste imeli pridobljenega novega naročnika za prihodnje leto.

Kaj se zgodi v eni uri?

Ena ura človeku tako hitro mine, da se tega niti ne zavedamo. Zdaj pa poslušajte, kaj vse se zgodi v življenju v eni sami kratki uri! V eni uri umre kakih 4600 ljudi na zemlji in 5400 se jih isti čas rodi. V istem času izvrše 198.000 zločinov, obsodijo pa samo 177.000 zločincev. Svetovna poraba zelenjav in hranil v eni uri nam pokaže neverjetne množine. Okoli 25 milijonov kilogramov krompirja, 10 milijonov kg zelenjave in solate, 3,6 milj. kg mesa in 3. milijone jajc. Konzum sladkorja v eni uri znaša 100.000 ton. V istem času predelajo 180 ton surovega tobaka v tobak za kajenje, in iztrgajo zemlji 125.000 ton premoga, pridobe 160.000 sodov olja, in od tega eno tretjino rafinirajo za bencin. V istem času zapusti 7500 novih avtomobilov svoje tovarne. Papirja izdelajo 1950 ton, od tega prepotuje največji del skozi rotacijske stroje, ki izbljujejo v eni uri 1,7 milij. različnih časopisov in revij. Filmska industrija porabi vsako uro okrog 57 km filma za negative v svoji produkciji. V istem času potuje 1200 milijonov poštnih pošiljk, pisem in kart z znamkami v vrednosti nad 25 milij. dolarjev in oddajo 115.000 brzojavk širom vse zemlje. Končno ubijejo 35.000 kožuharjev, da predelajo njihovo kožo v krznene plašče. In v tej kratki uri življenja prepotuje zemlja 1776 km poti okoli sonca, dočim zdvija na njej okrog 1800 neviht in pade nanjo kakih 400.000 malih meteorjev.

Rudno bogastvo Abesinije

Italijanski listi so prinesli pred kratkim zanimiv članek, v katerem je bilo opisano bogastvo rudnin v Abesiniji. Podrobne podatke za ta članek so dali generalno nadzorništvo za rude, rudniški uradi in privatna rudniška podjetja. Omenjene informacije se nanašajo v glavnem na ozemlje, ki je bilo dosedaj proučeno in pregledano in to v času od konca abesinske vojne pa do danes. V članku ni omenjeno, koliko ozemlja je še ostalo, ki ga niso mogli še pregledati, ampak se samo pripominja, da se raziskavanja nadaljujejo.

Abesinska visoka planota izključuje možnost velikih petrolejskih ležišč. V Somaliji in abesinskem nižjem predelu raziskuje italijansko petrolejsko društvo AGIP. Premog so našli samo v majhnih količinah in po kvaliteti je najslabši (lignit). Sljudo so našli na dveh krajih, kar bi prišlo v poštev za industrijske svrhe.

Več vrednosti imajo ležišča solitra in to v rudnikih Dallo v Dankaliji. Za izkoriščanje se je prijavilo že več družb. Ugotovili so, da je železna ruda precej razširjena, a precizirati niso mogli obseg ležišč. Vsa najdišča železa, katera so dosedaj pregledali, pa so brez posebnega pomena. Več se nadejajo glede zlata in platine. Toda do sedaj niso vsa ležišča pregledana in ni mogoče izreči ničesar točnega. V Eritreji so našli precej obširna ležišča, ki bi prišla v poštev za izkoriščanje. Omenjeno je ležišče bakrene rude v Eritreji. Nade, ki so jih imeli, da bodo našli baker v Hararju, so se dosedaj izjalovile. Cin so našli v Somaliji. O drugih kovinah še niso našli nikakega sledu.

K temu se omenja, da je gotovo že pregledan velik del abesinskega ozemlja in da kakih velikih ležišč rude tudi nadalje ne bodo našli, ker so dela v teku zadnjih let v veliki meri že opravljena. S tem so se tudi precej omejile nade in upanje, da je Abesinija bogata na rudah.

Doma in drugod

„Novosti“

hrvatski dnevnik v Zagrebu in časopisno podjetje, ki ga je izdajalo, so bile vsled prezadolžitve prodane. Podjetje je kupila Hipotekarna banka za 11 milijonov dinarjev, dolg je pa znašal 13 milijonov.

„Slovenska beseda“

je bila ustavljena, ker je bila trikrat zaplenjena v 30 dneh. Tednik »Slovensko besedo« je izdajal g. dr. Dinko Puc, odvetnik v Ljubljani in bivši ban.

Židje in mi

Židje, ki zdaj kakor brezdomeci begajo po svetu, so zlasti po odcepitvi Sudetov od Češko-slovaške začeli pritiskati tudi v Jugoslavijo. Zdaj že domala vse evropske države Židom zapirajo svoje meje. Zato so po nekaterih nemških mestih z večjimi židovskimi naselbinami pričele delovati tajne poslovalnice, ki zalagajo emigrante z lažnimi dokumenti, predvsem rojstnimi in potnimi listi. Naša oblastva so zato na mejah službojočim organom naložila najstrožjo pozornost kar se tiče potnikov iz severnih dežel. Nasprotno Židom, ki stalno bivajo pri nas, a niso jugoslovanski državljani, so oblasti prav tako uvedle strožje postopke. Pripadnikom židovske narodnosti, ki so tuji državljani in so jim potekla dovolila za bivanje v Jugoslaviji, se prošnje za podaljšanje dosledno zavračajo.

Kmetijski dolgovi

Po izkazu, ki ga je Privilegirana agrarna banka izdala avgusta, so kmetijski dolžniki v prvih sedmih mesecih t. l. plačali na račun anuitete 50'4 milijona din. V teku avgusta so znašala plačila 7 milijonov, tako da je vsota narasla na 57.4 milijona din. V teku septembra pa so kmetijski dolžniki plačali 12.2 milijona din, tako da so narasla celotna plačila od začetka leta do konca septembra 69.6 milijona din. Od tega celotnega vplačila odpade na centralo v Beogradu 40.8 milijona din, na podružnico v Ljubljani 13.9 milijona din, na podružnico v Zagrebu 9.9 milijona din in na podružnico v Sarajevu 5.0 milijona din. Do konca lanskega leta so znašala vplačila 143.5 milijona din. Če k temu prištejemo še vplačila v teku letošnjega leta, dobimo celotno vsoto 213.1 milijona din. Denarnim zavodom, ki so izročili svoje kmetijske terjatve, je Privilegirana agrarna banka doslej izplačala v gotovini kot prvo anuiteto 122.1 milijona din. Dne 31. decembra pa bo zapadla v plačilo že druga anuiteta. Ker so kmetijski dolžniki do konca septembra vplačali šele 70 milijonov din, bodo morala vplačila narasti še za preko 50 milijonov za popolno kritje anuitete, ki jo je treba plačati denarnim zavodom.

Izvoz sadja

V oktobru smo letos iz naše države izvozili že celih 2337 vagonov svežega sadja nasproti 1094 vagonom v lanskem septembru, medtem ko smo v septembru 1936 izvozili 2987 vagonov. Vrednost izvoženega svežega sadja je znašala v septembru 49.0 milijona din nasproti 25.3 milijona din v lanskem septembru in 47.5 milijona din v predlanskem septembru. Celotna vrednost našega izvoza sadja v prvih devetih mesecih t. l. pa je znašala 67.2 milijona din nasproti 51.0 milijona din v istem razdobju lanskega leta.

V zadnjih tednih pa se je izvozna kupčija še znatno dvignila in se je izvoz zlasti v štajerskem obmejnem ozemlju zelo dvignil. Samo v Mariboru naložijo dnevno za izvoz 25 do 30 va-

gonov sadja, predvsem jabolk. To sadje gre skoro izključno v Nemčijo. Tudi v Št. Ilju in v Pesnici nakladajo dnevno po 10 in več vagonov.

Po cenitvah strokovnjakov bomo letos izvozili samo iz Slovenije okrog 700 vagonov jabolk, in sicer v glavnem iz okolice Maribora, Slovenskih goric, Prekmurja in Murskega polja, kjer je bila letos sadna letina zelo obilna. V nekaterih drugih predelih Slovenije letina ni tako ugodna. Ker je tudi v inozemstvu letošnja sadna letina razmeroma slaba, je po jabolkih povpraševanje vedno bolj živahno. Izkupiček za izvožena in doma prodana jabolka bo znašal letos v Sloveniji okrog 25 milijonov din.

Dr. Ante Trumbić, zaslužen jugoslovanski politik in še izza časa Avstrije znan borec za jugoslovansko misel, je sprejel na dr. Mačkovi listi kandidaturu za mesto Zagreb.

V bloku narodnega sporazuma sodeluje med drugimi uglednimi osebnostmi tudi Joca Jovanović, vodja bivših srbskih zemljovaldnikov.

Zakon o volilnih imenikih in zakon o volitvi narodnih poslancev za narodno skupščino

V knjižni založbi tiskarne Merkur d. d. v Ljubljani je pod gornjim naslovom pravkar izšla knjižica (LVII. zvezek zbirke »Zakoni in uredbe«), ki je za sedanjo dobo nadvse aktualna. Kakor je mogoče posneti iz pripombe v posebnem »pregledu zakona o volitvi narodnih poslan-

cev« itd., je prireditelj knjižice urednik »Službene lista kr. banske uprave« g. Robert Pohar besedilo zakonov iznova primerjal z izvirnikom in tako ugotovil njegovo zanesljivo uporabnost. Vsebinska knjižice dokazuje, da je v njej zbrano vse gradivo, kar ga je bilo objavljenega v zvezi s to snovjo. Razen vseh obrazcev, odločb i. dr. so v novi izdaji tudi vsa k posameznim paragrafom zakona doslej izdana tolmačenja ministra za pravosodje (zadnje z dne 18. oktobra t. l.), tako da bo knjižica v tej prirejeni obliki vsakemu zainteresentu zanesljiv priročnik in je glede na njeno važnost pač ni treba še posebej priporočati. — Dobiva se pri založnici tiskarni Merkur d. d. v Ljubljani, Gregorčičeva 23, mehko vezana po din 12'—, v platno vezana po din 20'—, poštnina 1 dinar.

Malaria

V svežem spominu so še vesti o strahoviti epidemiji malarije, ki je nedavno besnela na otoku Ceylonu. Vsak dan smo čitali o stotinah smrtnih primerov, o tisočih obolelih, o prepolnih bolnicah, katerih osebja se je prav tako v velikem številu lotila smrtonosna bolezen, o preobremenjenih zdravnikih in bolničarjih ter o pretečem pomanjkanju kinina.

Večina čitateljev časopisov pa gotovo ni vedela, da ni ta epidemija nič novega in da se že stoletja pojavlja redno, vedno v razdobju nekaj let, in seje smrt med prebivalstvo.

Če proučujemo karto Ceylona, opazimo, da je sam jugozapadni del tega lepega in plodnega otoka gosto naseljen in da število prebivalstva pada, čimbolj gremo proti severu. Toda severni in srednji del Ceylona ni bil vedno tako pust. To dokazujejo tudi prostrane in divne razvaline tako zvanih izgubljenih mest, ki leže skrita v gostem tropskem gozdu. Mnogo teh mest, hramov in vodovodov, ki so se v teku stoletij izgubili, bili pozabljeni in so bili v preteklem stoletju znova najdeni, izhaja iz dobe pred Kristusom in so dokaz visoke civilizacije in kulture one dobe. Impozantni hrami iz kamna in granita so bili zgrajeni v stilu, sličnem stilu slavnega Berebenderja na Javi. Palače so bile prostrane in divno okrašene s slikami. Eden izmed največjih rezervoarjev, ki je bil zgrajen v dobi riževe kulture, je imel kapaciteto 14 milijonov kubičnih litrov in obseg 17 km.

Riževa kultura je bila eden glavnih virov bogastva in obenem žal tudi eden izmed razlogov propasti te zlate dobe, kajti riževa kultura, ki zahteva vlažen teren, v mnogočem pospešuje širjenje komarjev.

Nekako v 12. stoletju so indijski narodi večkrat vpadli v severni del Ceylona in prinesli malarijo, ki je strahovito besnela med prebivalstvom tega otoka, ki je do takrat ni poznalo. Kmalu je postala malarija narodna bolezen. Morila je otroke v zibelki ali pa je slabila njihove organizme in povzročila njihovo bolehnost za vse življenje. Prebivalci so polagoma zapuščali svoja okužena mesta in se umikali na jug v bolj zdrave kraje.

Mesta, hrami in vodovodi so propadli, kmalu jih je prekril tropski pragozd. Ker so se vsi ogibali teh predelov, je bilo sčasoma pozabljeno, da so sploh obstojali in prešli so v legendo.

Malarija žal ni propadla s temi mesti. Prešla je na jug in se tam trajno nastanila. Tam sicer ne vlada v onj meri kakor na severu, a vendar predstavlja stalno nevarnost za zdravje in blagostanje prebivalstva, kakor je še enkrat pokazala zadnja epidemija. Edino tolažilna okolnost je ugotovitev, da obstoji proti tej bolezni dovršeno sredstvo — kinin.

Razen tega je postalo zaradi kratkega zdravljenja s kininom, med katerim se v roku 5 do 7 dni jemlje vsak dan 1 do 1'2 grama kinina,

Kaj se godi po svetu

Češkoslovaške meje

še vedno niso končno veljavno določene. Medtem ko je prišlo z Nemčijo do popolnega sporazuma in se vsa vprašanja postopoma urejujejo v duhu medsebojne popustljivosti, pogajanja z Madžarsko niso rodila nobenega uspeha. Zato sta češkoslovaška in madžarska vlada službeno naprosili Nemčijo in Italijo, naj posredujeta.

Madžarska vlada sporoča v svojem odgovoru praški vladi, da se je tudi sama obrnila na obe velesili s prošnjo, naj prevzameta arbitražo v teritorialnem sporu med Madžarsko ter Slovaško in Podkarpatsko Rusijo.

Češkoslovaška vlada je že dostavila italijanskemu in nemškemu zunanjemu ministru noto, v kateri ju obvešča o svojem stališču in prosi, naj bi prevzeli Nemčija in Italija arbitražo (razsodiščno odločitev). Praga in Budimpešta čakata sedaj na odgovor obeh velesil. Šele nato se bodo pogajanja za ureditev češkoslovaško-madžarskega spora nadaljevala.

O tem so razpravljali v Rimu Mussolini, grof Ciano in Ribbentrop. Češkoslovaška vlada se je odločila za ta korak v prepričanju, da Italija in Nemčija tudi v pogledu Slovaške in Podkarpatske Rusije ne bosta pristali na druga načela, kakor na ona, po katerih je bilo rešeno vprašanje sudetskih Nemcev. Kakor je za sudetske Nemce veljalo zgolj načelo narodne samoodločbe, tako se mora tudi v pogledu Slovaške uveljaviti samo to načelo, ne pa razni strateški in politični oziri, na katere se sklicujeta Madžarska in Poljska.

V Angliji

je nedavno Chamberlain izvedel delno preosnovo svoje vlade, vendar niso bila zasedena vsa mesta, kar dokazuje, da v vladi sami še ni prišlo do soglasja. Za vojnega mornariškega ministra je imenovan dosedanji prosvetni minister lord Stanhope, na njegovo mesto pa dosedanji čuvar državnega pečata lord Delavarre. Nehateri ministri, za katere se ve, da so bili solidarni z bivšim ministrom za vojno mornarico Duff Cooperom, ki pa niso izvajali posledic, zahtevajo od Chamberlaina, da naj čim bolj pospeši oboroževanje. Nasprotno hoče Chamberlain tempo oboroževanja zmanjšati, zlasti ker se opaža neugoden odmev v Nemčiji in Italiji, in ker bi naglo angleško oboroževanje lahko dovedlo do še večjega oborožitvenega tekmovanja, ki bi moglo spraviti v nevarnost tudi politiko, započeto z monakovskim sporazumom. Chamberlain bi rad skušal nadaljevati to politiko in ohraniti politiko oboroževanja v rezervi, dočim zahtevajo nekateri ministri najprej oborožitev in na tej podlagi nadaljevanje monakovske politike. Na čelu nezadovoljnih ministrov je vojni minister Hore Belisha, ki grozi z ostavko.

V Franciji

se vrši v političnem življenju velik preokret na desno. Na kongresu radikalno socialistične stranke v Marseilleu je zunanji minister Bonnet obširno pojasnil razvoj zadnje evropske krize in stališče Francije in Anglije. Poudarjal je, da si je francoska vlada takoj prizadevala pomagati Češkoslovaški, čim je izvedela za karlovarske zahteve sudetskih Nemcev. Za rešitev svetovnega miru je bilo neobhodno potrebno, da se spravi v polno soglasnost diplomatska akcija Francije in Anglije, v primeru vojnega zapletljaja pa tudi vojaška akcija. Anglija bi se bila brez oklevanja postavila na stran Francije, če bi jo Nemčija napadla ali če bi zaradi Češkoslovaške prišlo do oboroženega konflikta z Nemčijo. Po krizi 21. maja, ki ni bila rešena tako naglo, kakor bi bilo želeli, je Francija pristala na Runcimanovo mislijo. Po pospešeni akciji Nemčije meseca avgusta je bila vojna pred vrati, ker so bila že vsa diplomatska sredstva izčrpana. Tedaj je dala francoska vlada pobudo za osebni sestanek šefov

vlad štirih velesil. Na to je pristal tudi angleški ministrski predsednik Chamberlain. Po njegovih razgovorih v Berchtesgaden so bili francoski ministri na sestanku v Londonu obveščeni o rezultatih misije lorda Runcimana, ki je prišla do prepričanja, da je nadaljnje sožitje sudetskih Nemcev v skupni državi s Čehoslovaki nemogoče in da se mora Nemcem priznati pravica do samoodločbe. V Monakovu je bil na podlagi londonskih razgovorov in predlogov lorda Runcimana sklenjen sporazum.

Zavračajoč kritiko tega sporazuma, je Bonnet naglasil, da francoski vladi v Monakovu ni manjkalo odločnosti. Francija pod nobenim pogojem ne bi bila dopustila, da bi Nemčija nasilno udrila

v Češkoslovaško. To se je v Monakovu prepričilo in s tem je bila prepričana tudi vojna nevarnost. S tolikimi žrtvami rešeni mir se mora sedaj nanovo organizirati. Bonnet je nato znova podčrtal zvestobo Francije do Društva narodov, naglasil pa je, da se francoska mirovna politika ne more več naslanjati zgolj na Društvo narodov. Zato mora Francija temu primerno spremeniti svojo zunanjo politiko in stremeti za tem, da tradicionalnemu prijateljstvu z Anglijo pridruži tudi tradicionalno prijateljstvo z Italijo. Francija želi z vsemi narodi živeti v dobrih odnosih in si želi zlasti z Nemčijo odkritosrčnega sodelovanja, da bi že končno izginil pri obeh narodih strah pred novim oboroženim konfliktom.

V debati je nato govoril še predsednik poslanske zbornice Edouard Herriot, ki je izrazil svoje obžalovanje nad neuspehom politike kolektivne varnosti. Prav tako je tudi obžaloval, da je avtoriteta Društva narodov silno padla. Ne more pa se odreči upanja, da bodo narodi naposled vendarle spoznali važnost in prednost kolektivne varnosti. Opozarjal je na svoje ponovne osebne intervencije za zblizanje z Nemčijo, ki ga želi sleherni Francoz. Toda Franciji ne sme nihče odrekati pravice, da si poleg tega ohrani tudi dobre odnose z Rusijo in z vsemi drugimi narodi na svetu. Vlada, za katero nosi glavno odgovornost radikalno-socialistična stranka, mora voditi tako politiko, da bo sleherni Francoz čutil naravno potrebo, da se z vsemi silami postavi v bran za njene interese. Radikalna stranka mora poleg tega braniti tudi demokratične ideale, katerim se ne bo nikdar odrekla. Z njegovim govorom je bila debata prekinjena.

Radikalno socialistični kongres je z vsemi proti 12 glasovom sprejel predloženo resolucijo o splošni politiki. Daladier je bil z vzklikom izvoljen za predsednika stranke,

Kongres, ki so ga pričakovali z veliko napatostjo, je torej jasno pokazal močan preokret na desno.

Roosevelt zahteva svobodo

Nedavno je imel predsednik Zedinjenih držav važen političen govor, v katerem je očrtal smernice ameriške politike in poudarjal željo Zedinjenih držav po miru. Če bi namreč ne prišlo do razorožitve, ne bo preostalo Zedinjenim državam ničesar drugega, kakor da tudi same ojačijo svoje vojaške sile. Civilizacija se ne more zgraditi na podlagi militarizma. Zedinjene države smatrajo slej ko prej, da je tekmovanje narodov v oboroževanju blaznost. Vedno bolj jasno postaja, da mir, ki temelji na strahu, ni boljši in stabilnejši, kakor mir, ki se vzdržuje s pomočjo meča. Na zakonu utemeljeni mir se ne more nadomestiti s sankcijami surovega nasilja. Ne more biti miru, če nekatere države groze drugim z vojno. Ne more biti miru, če ljudem ne bo mogoče svobodno misliti, svobodno izražati svojih čustev in svobodno izpovedovati svoje vere. Prav tako ne more biti miru, če se gospodarski viri, ki bi jih morali rabiti za gospodarsko in socialno obnovo, uporabljajo za neprestano tekmo v oboroževanju, ki ogroža gospodarski uspeh vseh narodov.

Predsednik Roosevelt je nato obrazložil nujno potrebo, da Zedinjene države nadaljujejo oboroževanje, vendar pa ne zato, da komu vsilijo svojo voljo, temveč da si zagotove mirno sožitje z vsemi državami. Danes priznavamo, da je ves svet postal naš sosed, toda načelo dobrega sosedstva prinaša s seboj gotovo vzajemne obveznosti.

Kaj pravijo

Po »Delavski Politiki« posnemamo tole vest: »V Pragi uradno zanikajo vesti, da je češkoslovaška vlada odpovedala pogodbo z Rusijo. Te vesti so razširile tuje časopisne agencije.«

»Jutro« piše v uvodniku, kjer razpravlja o našem osvobojenju, med drugim tudi tole:

»Pred 20 leti sta volja naroda in moč orožja onih naših rojakov, ki so branili svojo ožjo domovino Srbijo, a istočasno ramo ob rami z našimi dobrovoljci polagali krvna pričevanja za naše narodno zedinjenje, strli verige narodnega suženjstva. Od 29. oktobra do 1. decembra je bil čas priprave. Dnevu osvoboditve je sledil dan zedinjenja. Z njim pa je pričelo zgodovinsko poslanstvo novorojene nacije na jugoistoku Evrope in nove njene države, s katero stopa naš narod v zgodovino sveta. Še bo treba naporov, da se uravnotežijo in povežejo v plodno skladnost njegove ogromne sile, še bo treba požrtvovalnosti in uvidevnosti, da si uredimo svojo hišo in izgradimo domovino naroda, ki je vreden, da je doživel pred 20 leti 29. oktober.«

»Koroški Slovenec« pravi v članku »Odpadništvo tudi tole:

»Odpadništvo ima v našem narodu svoje vidne predhodnike. V njih stopinje se navračajo navadno duševno manjvredni življi. Če je kdo postal Nmec, za narod končno ni bila taka nesreča; njegova izguba je celo bila v korist čistosti slovenskega narodnega značaja. Vse huje in kar je najbolj kvarno vplivalo na slovenski narodni značaj — je bilo nemčurstvo. To so bili Slovenci z nemškim mišljenjem prepomeni.«

× V Devici Mariji v Polju se je vrgla pod vlak Helena Kocjančičeva, papirniška delavka. Bila je živčno bolna. Skrbi za dom in obstoj so jo tako strle, da je končno obupala nad življenjem. Po prevozu v ljubljansko bolnico je podlegla poškodbam.

× Pri Podsusedu sta skočila nedavno s tira poštni vagon in lokomotiva brzega vlaka. Pri nesreči ni bil nihče poškodovan.

Mladina na vasi

Delo mladine na strokovnem polju

V predzadnji številki smo poročali o delu mladine v zimski sezoni z ozirom na splošno prosveto. Nekoliko dodatka o delu na organizaciji kmetijstva, napredka kmetijstva in strokovno kmetijske izobrazbe sploh naj povemo danes.

Vsakomur je jasno, da je gospodarski napredek kmetijskega naroda odvisen od dobrega in napredno organiziranega kmetijstva. Zlasti pri nas v Sloveniji, kjer moramo večkrat spreminjati golo kamenje v rodovitno zemljo, to delo ni lahko. Ljudstvo se množi, možnosti izselitve so vedno manjše, vsak človek pa mora imeti kruha. Z ozirom na vse to in na bodočnost moramo gledati, da se bo organizacija napredka našega kmetijstva razvijala v dveh smereh in sicer: Strokovno kmetijska izobrazba, skupno (zadružno) izkoriščanje zemlje z organizacijo zadružne, kmetijske strokovne obrti in industrije.

Kmetijska izobrazba

Dasi smo marsikaj okrenili in uredili v strokovni izobrazbi naše vasi, vendar čas stopa z ogromnimi koraki naprej in nas sili, da v tem oziru delo podvojimo ali podeseterimo. Če premotrimo vse dosedanje delo na tem polju in to, kar v danih razmerah moramo imeti, vidimo, da smo temelj vse strokovne izobrazbe pustili na nizkem nivoju. Rezervoar vseh sil današnjega napredka je gnoj, načini gnojenja, pridelovanje gnoja, konserviranje gnoja in sploh vse tisto, kar pomaga dati zemlji čim več hrane. V tem oziru je ena največjih nalog kmetijske mladine, da se sama potruditi spoznati vrednost tega zaklada in pouči vso okolico o silni vrednosti tega tolikokrat zaničevanega bogastva. Pogledimo samo nekoliko okrog sebe — 60% gospodarstev pušča gnojnice teči po cestah in jamah, kjer povzroča samo smrad okolici, kviri pitno vodo in sploh — vse higiensko delo onemogoča. Koliko milijonov narodnega premoženja gre na

ta način v nič, koliko je šlo v preteklosti! Potrudimo se, da bo bodočnost manj škodljiva. Edina naloga naše mladine v tej zimski sezoni mora biti — pouk o gnoju; ureditev gnoja, ureditev gnojišč, gnojnice jame, skratka: izobraziti se moramo o gnoju — o njegovih sestavinah, hranilnih vrednotah, da bomo na ta način dvignili z boljšim gnojem kmetijske pridelke, zboljšali higienske razmere podeželja in končnoveljavno uredili največje vprašanje — »vire našega bogastva«, dvig kmetijske produkcije.

Rekli smo, da mora biti naše delo sistematično ali urejeno s podrobnim načrtom. Rekli smo tudi, da naj človek enkrat toliko napravi in vzame takšen grizljaj, ki ga lahko enkrat prebavi. Prihodnja zimska sezona naj služi propagandi in organizaciji za ureditev gnojnicnih jam in gnojišč, ki se naj uredijo po razpoložljivih sredstvih. Ni potrebno — ni mogoče, da se napravi cementno gnojišče. Napravi pošten lesen pod na malo dvignjenem prostoru in gnojnico jamo v zemlji, kjer so stene omazane z ilovico; vse to lahko vsak poedinec napravi sam. Treba je samo spoznanja in umevanja, kako ogromne vrednosti bi bile na ta način prihranjene našemu kmetijskiemu gospodarstvu. Lesen tlak se napravi iz navadnih suhih smrekovih 10 cm debelih vršičev, ki se ob strani nekoliko obtejejo, da se lepše stisnejo, ter na obeh koncih povprek povežejo z močnejšim tramom. Okrog gnojišča se napravi jarek z nagibom v gnojnico jamo. Takšno gnojišče z delom vred ne stane več kot 200 do 300 din. Kdor ima svoj les, še veliko manj. Poleg gnojišča je na malo višjem prostoru treba gnoj seveda pravilno obdelovati in zlagati.

Kmetijska mladina! Stori svojo dolžnost do same sebe in radi bodočnosti! Letošnje delo je torej v kmetijski izobrazbi posvečeno gnoju. Na delo!

O zadružni organizaciji kmetijstva prihodnjič.

Dobova

Tudi v našo vas je prodrla ideja kmetijsko-mladinskega gibanja in smo pristopili k organizaciji nove kmetijsko-mladinske postojanke. Dosedaj se je prijavilo 40 fantov in deklet; o nadaljnjem delu vam bomo še poročali.

Šmartno ob Dreti

V prihodnji zimski sezoni se je naše članstvo Društva kmet. fantov in deklet odločilo seznaniti z nekaterimi tujimi jeziki (češki, nemški) in bo društvo v ta namen priredilo zimski tečaj za učenje jezikov. Potrebne knjige nam bo po možnosti preskrbela naša Zveza. Tudi v drugem delu stopamo na plan in bomo prihodnje dni sestavili »Društveni delovni načrt« — Velika ovira nam je v prosvetnem delu plavitev lesa, ker naši sposobni člani odhajajo s splavi ter jih po več tednov ne vidimo. Potruditi pa se hočemo, da naše društvo v prosvetnem delu ne bo zadnje.

Št. Pavel pri Preboldu

Zopet je prišel čas, ko se bomo nekoliko lažje posvetili sebi, zlasti samoobrambi. Nam je poljsko delo velika ovira, ki nam prepreči marsikakšno dobro zamisel. Pa je že tako, da moramo delati — ne glede na to — ali je kakšen uspeh. Takšna je pač usoda vsakega podeželana. Naše Društvo kmetijskih fantov in deklet je že pričelo s svojim delom. Zelo bomo pogrešali tov. tajnika, ki je moral k vojakom, vendar nas tudi to ne sme motiti in ovirati. V kratkem bomo določili delovni načrt, ki ga je osvojil letošnji občni zbor Zveze v Celju in ga bomo disciplinirano izvedli. Pripravljamo se že na igro »Velika puntarija«, s katero hočemo pokazati, kaj zmoremo. Tudi v drugem oziru ne bomo zadnji in bomo posvetili vso pažnjo izobrazbi članstva. Zimski čas hočemo izkoristiti in tako dokazati svoje hotenje za splošni napredek podeželja.

Stanko Vrbnjak:

Za divjimi lovci

Od hiše sva bila oddaljena kakih trideset korakov in sva bila v temnem ozadju, zato naju ni mogel opaziti in tudi ne slišati, toda kljub temu sva stopila vsak za eno deblo in čakala, kaj bo storil.

Stal je še pod oknom menda deset minut, takrat pa je luč ugasnila in mož je odšel v smeri proti Močvirju.

Ze sva mislila stopiti iz gozda proti hiši, ko naenkrat čujeva za seboj pokanje, puhanje, lomastenje, godrnjanje in kletvice, vedno bliže. Ze od daleč sva opazila, da se nama bliža postava gospoda župana iz Močvirja.

»Brez lisice namreč ne grem domov!«

Šel je naravnost mimo naju proti Cirilovi hiši in se pri vratih ustavil.

Midva sva pa stopila za njim in ga izza ogla opazovala.

»Ciril! Ciril!« je glasno zaklical pred vrati.

»Kaj pa je?« se je oglasil moški glas od znotraj.

»Ciril, odpril Jaz sem, župan iz Močvirja.« V sobi se je zasvetilo. Nekdo je prižgal luč.

»Za boga, kaj se je pa zgodilo?« je rekel nekdo pri vratih. Spoznal sem ga že po glasu, Ciril je bil.

»Kajne, da imaš ti moja lisico, namreč, in puško tudi?«

»Kako, kaaaj? Lisico in puško...«

»Saj, no, saj so oni, namreč...«

»Gospod župan, vam se je zmešalo... Prosim počakajte, toliko, da se oblečem, takoj vas pospremim domov...«

»Ciril, čakaj namreč! Moja žena...«

»Stopite tačas noter...«

Naju je dušil smeh, toda oglasila se nisva. Počakala sva, kaj se bo iz tega razvilo.

Kmalu nato je stopil iz hleva, kjer je spal pri konjih, Ivo, oborožen z vilami in zaklical: »Kdo pa rogovili tukaj?«

Imel je v roki tudi električno svetilko in posvetil skozi odprta vrata.

»Kdo si?«

Prijel je vile na koncu ročaja in jih dvignil, kakor bi že hotel udariti, tedaj sem ga jaz polglasno poklical:

»Ivo! Ivo, pojdi sem!«

Počasi in previdno je prišel bliže. Stopil sem izza ogla, da me je laže spoznal.

»Ali si ti, Stanko?«

»Da, midva sva tu, tovariš Franjo in jaz. Gospodu županu iz Močvirja sva nocoj odvzela puško in lisico, ker sva ga zalotila na našem lovišču in sedaj menda misli, da je ta ropotija pri vas. Na, to je njegova puška in lisica. Daj mu oboje nazaj.«

»Vstopimo vsi skupaj v hišo!«

»Dobro, pa vstopimo!«

Gospod župan je stal, ko smo mi stopili v sobo, sredi sobe in živahno razkladal nekaj Cirilu.

»... pa sem mislil, da jih bom našel pri tebi,« so bile njegove zadnje besede, ko smo vstopili.

»Dober večer!«

»Bog daj!«

»Aha, so že tu! Kje imate lisico, namreč?« »Naj bo!« sem rekel, »ker vam je toliko do te lisice, vam jo vračam, glede njenega kožuha pa se boste zmenili z miklavžkimi lovci. Vse drugo pa je naša stvar.«

»Hvala Bogu, da imam vsaj lisico. Takoj, namreč jo pokažem ženi. Pa zbogom!« In odhi-

tel je skozi vrata, sigurno po najkrajši poti domov.

Sedeli smo za mizo, kadili cigarete in se pogovarjali:

»Ko sva stopila prejele iz gozda, sva videla stati nekega moškega pri tem oknu, ki je gledal v sobo. Kakor hitro pa si ugasnil luč, je odšel v smeri proti Močvirju. Mogoče ti, Ciril, sumiš koga, ki bi te hodil skozi okno opazovat?«

»Sumim, da je bil to kak ogleduh divjih lovcev. Videl je, da sem šel spat, in mislijo sedaj gotovo, da lahko grejo brez skrbi loviti v Veliki gozd. Nocoj bodo lovili čisto gotovo. Ugasnimo luč, v temj se tudi lahko pogovarjamo. Ali veste, kaj je novega?«

Upihnil je luč in nadaljeval:

»Nocoj slavi ormoški grof Strnad petdesetletnico svojega lovskega udejstvovanja. Povabil je vse svoje lovške tovariše ter lovce svojih sosednih lovišč na skupno večerjo. Nato bo plesna zabava. Jutri zjutraj pa se začne velik jubilejni lov na srnjake, zajce in fazane, ki se ga udeležijo vsi lovci, ki so vabljeni na proslavo.«

Vse to dobro vedo tudi divji lovci, zato bodo skušali gospoda grofa »olajšati« za par srnjakov, zajcev in fazanov. Ker so Hum, Močvirje in Šalovci njegovo najboljši in najbogatejši lovišče in je dostop do lovišča s Krčevin najugodnejši, zato mislim, da bodo tu tudi začeli.

Ivo! Ti pa zasedlaj konja in bodi pripravljen! Kadar boš slišal strele v Velikem gozdu in videl zeleno raketo, ki jo bomo spustili, vedi, da smo takrat v nevarnosti. Odjezd naglo v grad in obvesti lovce, da nam pridejo na pomoč.

Za nas pa je že skrajni čas, da se nastavimo.«

Njegova pridiga bi še morda trajala pol ure, da ni v tem trenutku na zgornjem koncu desne jase počil strel.

Domači dogodki

× V Ptujju je izbruhnil požar v tkalnici tvrdke Angelo Zigon. Ogenj se je razširil tudi v mizarsko delavnico mojstra Potrča, kjer je povzročil 15.000 din škode. Skoda v tkalnici je velika in še ni ocenjena. Kako je požar nastal, doslej ni pojasnjeno.

× V Starih Slemenih pri Konjicah sta se sprla 33letni posestnik Ludvik Zepek in njegov brat Anton. V prepiru je Anton lastnega brata tako udaril s kolom po glavi, da je Ludvik podlegel poškodbam. Antona Zepka so izročili sodišču.

× V Ljubljani je veliki kazenski senat obsodil na 10 let robije in trajno izgubo častnih pravic Franceta Roglja, 28letnega delavca iz Nasovič pri Komendi, ker je letos dne 19. junija v Nasovičah ustrelil Jožeta Vidaliča. Obtoženi je sodbo mirno vzel na znanje.

× V Zavinah pri Zagorju so nedavno ponoči vdrl v hišo vdove Jožefe Drnovškove trije roparji. Vdovinega sina Janeza so zvezali. Vzeli so mu zlato verižico, novo zapestno uro in nekaj gotovine. Mater so nato oropali še za 600 din in za dve hranilni knjižici, od Posojilnice iz Zagorja in Hranilnice iz Izlake. Na krik so vsi trije roparji pobegnili s plenom v noč in izginili brez sledu.

× V Lipljah pri Planini se je na vesti vnel 70 tisoč din vreden luksuzni avto madžarskega državljanca Franca Pollaka. Avto je popolnoma zgorel, Pollaku in njegovi spremljevalki pa se ni zgodilo nič žalega.

× V Cerknici je višji pisarniški oficial Rožanc, ki je zaradi nekaterih nerednosti prišel v disciplinarno preiskavo, med zasliševanjem nevarno obstrelil sodnega starešino g. Franca Slabeta, nato pa je pogнал še sam sebi kroglo v srce in je takoj obležal mrtev. Dogodek je vzbudil v vsej okolici umljivo razburjenje.

× V okolici Doljnega Vakuha so postali huda nadloga volkovi, ki po vaseh v velikih tolpah

napadajo stajé in koljejo drobnico. V vasi Ladjeviću so volkovi raztrgali 12 ovac in eno svinjo najsiromašnejšemu vaščanu. V neki drugi vasi so poklali 33 ovac. Najstarejši prebivalci ne pomnijo, da bi volkovi še pred zimo vdiralí v naselja vakuške okolice.

× V Zagrebu se je nedavno ponoči v neki krčmi ustrelil Anton Jurić iz Sarajeva. Bil je veseljak in rad ga je pil. V sredo je jel popivati že zgodaj zjutraj in pil je do pozne noči. Bil je židane volje. Naenkrat pa je postal otožen in jel je prepevati pesem o svojem težkem in lepem življenju, od katerega se mora ločiti. Slednječ se je obrnil k blagajni, češ naj pozdravijo njegovo hčerko, potem je pa potegnil iz žepa samokres in se ustrelil v glavo, da je bil takoj mrtev.

× Na Širmanskem hribu pri Štangi je vlomilec Jože Anžur pokradel posestnici Permetovi 6000 din, dve uri, nekaj drugih dragocenosti, mnogo perila, obleke in par čevljev. Vse to je Permetova hranila za doto svoji sestri, ki bi se imela v kratkem poročiti. Anžur je za enkrat odnesel pete.

× Vodnikova družba izda letos spominsko knjigo »Karadjordjević«, ki je bogato ilustrirana. Z njo hoče proslaviti dvajsetletnico naše svobode, naše narodne in svobodne države Jugoslavije. Pisatelj prof. Orožen je v knjigi z markantnimi potezami očrtal sto let naše narodne zgodovine. V teh letih, ko se je porajalo največje delo naše narodne zgodovine, je pripadalo vrhovno vodstvo našega odpora in prizadevanje junaškemu rodu Karadjordjevićev, ki je dosegel velike nacionalne uspehe, opirajoč se na živo silo našega naroda. Snov je podana tako poljudno in plastično, da bo knjigo z veseljem čital vsakdo. Mladina pa bo črpala iz nje pravo narodno navdušenje. Zato mora imeti to ljudsko

knjigo vsak slovenski-jugoslovanski dom v naši ožji domovini. Za borih 20 din dobiš poleg te knjige še tri druge, med njimi bogato ilustrirano Vodnikovo pratiko s pestro vsebino. Veleni se še danes v Vodnikovo družbo pri poverjeniku svojega kraja, ali pa direktno v družbeni pisarni v Ljubljani, Knafljeva ul. 5.

× V Spodnjem Boču pri Selnici ob Dravi je zgorela viničarija posestnika Srečka Mačka. Ogenj je nastal zaradi neprevidnosti delavcev, ki so stikali jabolka, pa so pri tem kadili in si kuhali čaj. Ko so svoje delo končali, pa so pozabili na to, da bi ogenj pogasili.

× V krematoriju v Gradu je bilo doslej sežganih okrog 1700 mrličev. V graški krematorij vozijo sežigati mrličje tudi iz Jugoslavije. Doslej je bilo sežganih v Gradu nad 100 Jugoslovancev, največ iz Maribora in Zagreba, nekaj pa tudi iz Ljubljane, Beograda, Niša, Sarajeva in Splita.

× Toti list je posebno zanimiv v novi številki, ki je v sliki in besedi najpestrejša, kar jih je bilo doslej. Dobite jo v vsaki trafiki za din 150. Naročite pa lahko tudi pri upravi »Totega lista« v Mariboru, Cvetlična 12.

× V Hrastniku se je pojavila škrlatinka. Dobil jo je neki učenec osnovne šole. Pojavilo se je tudi nekaj primerov ošpic. Oblast je ukrenila vse potrebno, da se obe bolezni že v kali zatreta.

× V Brežicah je nedavno v beli srajci, bosa in golglava tekla po ulici in po drevoredu proti kolodvoru neka bolnica, ki je pobegnila iz bolnišnice. Za njo je hitela na vso moč bolniška strežnica, ki je pa zaradi svoje zavaljenosti ni mogla dohiteti. Ubogi strežnici je priskočil na pomoč neki kolesar. Na koncu drevoreda jo je res dohitel ter imel z njo hud boj, da jo je umiril in skupaj s strežnico, ki je med tem časom že prisopihala do prerivajočega se para, odpeljal bolnico nazaj v bolnišnico. Po prejemu večje doze učinkovite injekcije se je uboga bolnica pomirila in ji je lažje postalo na bolniški postelji. Pod vplivom neozdravljive bolezni se je bil nesrečni bolnici omračil um. Neopaženo se je navsezgo-

— So že tu! Brž se nastavimo, sicer bo prepozno! — Nismo se več zmenili za župana in njegove nadloge, ampak smo urno, kolikor se je najbolj dalo, odšli na svoja mesta, ki smo si jih že prej določili. Gospod a župana smo pustili svoji usodi.

Približno sredi gozda je plapolal ogenj. Iz ozke dolinice iz prijetnega zatišja je prihajal njegov svit in na lahko očrtaval razdrapano oblike gozda, potem pa se izgubljal v vrhovih dreves, bukev, borov in hrastov.

Višine, ki smo si jih izbrali za čakališča, so na skrajnem zapadnem delu gozda. Komaj smo prilezli vsak na svoje mesto, ko počijo drugi trije strelji, drug za drugim, in sicer še onstran ognja, kakih 300 m od nas, v višini med obema jasama.

Ni minulo menda pet minut, ko je počil zopet en strel, v smeri odkoder smo prišli mi trije. Iz tega sem sklepal, da jih mora biti mnogo, zato sem zaklical polglasno Cirilu:

— Ciril, spusti raketo! —

Imel je menda že pripravljeno, kajti za minuto pozneje je že šinila v zrak raketa visoko nad drevje in se potem počasi spuščala v zeleni barvi k tlom.

V dolini pred menoj je nekaj zašumelo. Pogledal sem natančneje in opazil, da se mi bliža neka žival. Počasi in previdno je skakljala. Bil je zajček. Videti mu je bilo, da še ni preplašen, ker si je pod mojim čakališčem vsedel, obrisal s prednjima tačicama gobček, nato malo pobrskal po tleh, zopet vsedel, prišpičil svoja dolga uhlja in po svoje odkorakal iz gozda misleč: »Pametnejši se umakne«...

Pomoč

Ogenj v daljavi je pogasnil, a kljub temu sem jasno videl obrise postav in temne sence,

ki so se zbirale onstran dolinice. Pet, šest... osem... deset... dvanajst sem jih naštel. Vsekakor velika premoč! Da bi me ne opazili, sem stopil za debelo bukev. Toda s tem sem storil skoraj usodno napako za sebe kakor tudi za svoja tovariša. Opazili so mojo kretnjo. Vedel sem, kaj bo sledilo, zato sem se urno za bukvijo vrgel na tla, napel petelina na puški. Ni minilo deset sekund, in onstran je nekdo nekaj zamrmral, nato pa se je vsula toča svinčenk nad mojo glavo. K sreči me ni zadela nobena. Pogledal sem ob korenu bukke, če bi mogoče videl kako tarčo, pa zaman. Zginili so kot kafra, zato sem ustrelil dvakrat zaporedoma v tisto smer, kjer bi oni morali biti. Hitro sem vložil dva nova naboja. Tudi tovariša sta ustrelila vsak po dvakrat. Tedaj sem opazil na desno od mene, kakih dvajset korakov vstran neko senco, ki se je gotovo trudila, da bi mi prišla za hrbet in me napadla od zadnje strani. Počakal sem še nekaj trenutkov, da bi videl, če je res samo eden. In res! Ko sem se dodobra prepričal, da je samo eden, sem si mislil:

— Temu pa prav pošteno zagodem. —

Plazil sem se ritenski do roba gozda, kjer je bil posebno gosto obrestel, da sem se dobro lahko skrival med vejicami in grmičje.

— Tu bo gotovo prišel mimo — sem si rekel.

Ni trajalo dolgo, da se mi je nekdo sključen približal in se pred menoj ustavil in se oziral okoli. Imel je puško v roki. Bogve kaj je nameraval.

»Koliko nabojev imaš ti s seboj, Franjo?«

»Dvajset.«

— Jaz jih tudi imam dvajset. Po mojem mnenju bo to dovolj.

— Tudi jaz jih vzamem dvajset — je rekel Ciril. — Pojdimo! —

V zvoniku humske cerkve je bila ura deset, ko smo stopali ob potoku proti Velikemu gozdu mi trije: Ciril, Franjo in jaz. Šli smo molče, nekaj nas je težilo. Imeli smo slutnje, da se ta noč za nas, najbrž, ne bo dobro iztekla. Saj smo bili samo trije proti negotovemu številu nasprotnikov. Mogoče jih bo samo deset, mogoče tudi dvajset. Pripravljeni smo morali biti na vse. V glavnem je bil naš namen, spoznati jih in preprečiti pobijanje divjadi. Orožje bi rabili le v najskrajnejšem primeru, če bi ne bilo več drugega izhoda, ali če bi nam šlo za življenje. So lovski tatovi, ki se ne ustrašijo tudi pred zločinom, vendar taki so bolj redki, večinoma so pa takšni, ki iz strahu pred kaznijo zbežijo, kolikor jih noge neso.

Notranjost Velikega gozda je zelo členovita in razdrapano. Voda je tekom let skopala mnogo globokih jarkov in grap ter tako ustvarila ozke a globoke dolinice, po katerih odtaka potem proti Dravi. Te struge so globoke ponekod do deset metrov in še več ter imajo še po več stranskih rokavov, med katerimi se dvigajo približno osem do deset metrov visoki dragi, podobni nekakšnim pomolom. Na treh takšnih pomolih smo si mi izbrali svoja čakališča. Dve dolgi jasi delita gozd v tri skoraj enake dele. Po vsaki jasi teče po en potok, ki izvira v skrajnem severnem delu gozda, in se stekata ob južnem robu srednjega dela. Zahodni potok meri tu v globino štiri do pet metrov in vodi čezenj lesena brv, dolga do šest metrov. Odtod vidiš lahko po vsej vzhodni jasi. Dolga je skoraj en kilometer in ravna. Leva jasa pa je vidna le do sto metrov, dokler vodi proti zapadu, a se potem nagiblje proti severu in gre potem vzporedno z desno jaso.

(Dalje.)

daj zjutraj splazila do vežnih vrat bolnišnice in zbežala v mesto.

× V Koških so v stanovanju Josipa Babška napravili organi mariborske glavne carinarnice hišno preiskavo in sicer radi suma tihotapstva. Našli pa niso nobenega vtihotapljenega blaga, pač pa vojaški samokres sistema Steyer 9 mm.

Ivan Nemeec:

Baranja

Baranjski cigani

Ciganj imajo povsod eno skupnost — le-nobo. Klatenje, copranje, goljufija in kraja so lastnosti, ki jih redé. Neko posebnost pa vendar imajo baranjski člani njihove družbe, ker prebivajo, kot prvotni ljudje, v zemeljskih duplinah. Omenil sem v prejšnjih poročilih, da se vlečejo ob Donavi nizki griči, ki jih je v starih časih zemeljske zgodovine nanosil veter. V teh gričih ob cesti, kj pelje od Batinske skele mimo Zmajevca, Suze, Kn. Vinogradov, Bel. Manastira in naprej proti Madjarski, na koncu vasi kraljujejo v duplinah cigani. Značilne so tiste jame, na zunaj obzidane s surovo opeko, v katero so vdolana vrata; dimnik je speljan tudi skozi vrata, znotraj pa so brlogi jamskega človeka, pri ciganih muzikantih pa se najdejo tudi urejene sobe.

Življenje teh ciganov je res cigansko; dasi imajo dovolj priložnosti zaslužiti za življenje na »Belju«, nočejo delati. Včasih — kadar je sila, radi tobaka — primejo za kakšno delo, največ dva dni, potem pa v senci kadijo in jejo pečeno svinjino crknjenih svinj na kugi in rdečici, ki jih na »Belju« ne zmanjka. Dasi se vsa crkotina tam sežiga, onj še pravočasno odnesejo boljše kose; če malo smrdi — pravijo, da je celo boljše! — Bolj se jim dopade meso na kugi crknjenih svinj kot na rdečici; dobro pa je oboje!

Normalnejše življenje imajo cigani muzikanti, ki imajo svoj sloves po dobri muziki. Najbolj znana ciganska godba so t. zv. »Joški« iz Zmajevca.

Nekateri so res mojstri na violini in sploh v godbi, zlasti pa se odlikujejo cigani pevci in godci skupaj. Ne samo zateglih baranjskih pesmi, ampak tudi naše slovenske vedo ti zanimivi ljudje. Kadar je družba navdahnjena po kapljici, tedaj šele začne njihovo pravo delovanje. Med prvimi zazveni srbska:

Ródi majko
još jednog bečára,
kad lumpujem,
da imam drugára...

Kaj hitro spoznajo karakter človeka in mu naravnost v dušo zapojejo in zagodejo. Vsakomur — kakor je »srečo drago« — pravijo!... Kmalu za bečarsko pesmijo (lumparsko), zveni otožna:

...A sad tek vidim,
da zbilja ideš
i da se s tobom
moram rasti!

Pri zaslišanju je Babšek dejal, da je samokres dan poprej našel pod klopjo v Tomšičevem drevoredu. Samokres so javni organi zaplenili.

× V Studenih je padel pri posestniku Omulcu v seneni lijak 70letni upokojenec Franc Maček in se je zadušil v senu. Vzrok nesreče je bila moževa vinjenost.

...I kad ti bude
blestela sreča,
zaboravi name
zaboravi sve...

Njihova odpornost in žilavost je res ciganska. Po ves teden godejo in pojejo, brez spanja, brez počitka... Lok bliskovito skače po violini, usta tresočé ponavljajo pesem za pesmijo.

Zito žela
gružanska devojka —
zito žela
zitu govorila...

Z vseh strani prihajajo v Baranjo sezonski poljski delavci, ki povečajo število ljudi in prinesejo novo poživljeno gibanje v Baranjo. Največ je Slovencev iz Prekmurja, potem pridejo Podravci iz okolice Našic, pa tudi Dalmatincev ne zmanjka. Njihovo delo je zelo težavno, ker so vso sezono od maja do decembra v napetem fizičnem delu; delajo večinoma v akordu in vsak pač gleda, da čim več zasluži. Stanujejo v posebnih sezonskih barakah, ki sicer niso posebno primerne za stanovanje, vendar se za silo lahko prenaša njihova udobnost za par mesecev. Pridržati moram, da »Belje« dobro hrani svoje sezonske delavce; pri napornem delu imajo mastno in tudi tečno hrano, kar je za pohvalo.

Snaznost po teh barakah pa ni povsod na višku; v glavnem to ni krivo »Belje«, ampak ljudje sami in njihov predelavec, ker ne drži reda. Opazil sem, da so barake, v katerih stanujejo Slovenci, zelo čiste in v največjem redu, zanikni pa so v tem oziru Podravci. Tako se je v eni takšni baraki na koncu sezone izpeljal cel voz nesnage; na cementnem tlaku se je nabralo toliko blata, da se je potem z motikami morala zemlja čistiti in kopati kakor na polju. Naši ljudje se po značnosti pač povsod odlikujejo.

Kljub težkemu delu se ob praznikih vasuje na veliko; sezonci z Baranji in obratno. Tukaj je pravo mešanje ljudi in krvi, zato je ljudska pisanost v Baranji res velika. Ni bolj zanimive slike in bolj zanimivega poslušanja, kako ti ljudje med seboj kramljajo. Prekmurci, Prleki, Ličani, Slavonci, Piročanci, Švabi in Madžari se pomešajo in govorijo vsak po svoje in vsi se razumejo, kakor da so se skupaj rodili. Smeh včasih vzbujajo Madžari, ki naš jezik govorijo po svoje in ženski spol zamenjujejo dosledno z moškimi in obratno. Ja sam bila tak žedna — pravi Madžar; bio sam gladan, se toži Madžarica. Gospod upravnik je rekla, da naj moj žena krpí vreče! Rekel sem, da se lepo razumejo, zlasti kadar skupaj vlečejo baranjsko vino; ženitve

pa so vsak mesec na dnevnem redu. Takrat se ob praznikih raztegne harmonika ali gajde in piročanska frula. Kolo se vrti za kolom, slovenska polka pa prinaša poskočne utripe v veselo sezonsko družbo!

Toliko sem hotel povedati o tej zanimivi deželi naše domovine. Dasi se zdravstveno nisem dobro počutil v tistem močvirnem delu Baranje, sem te ljudi iskreno vzljubil. Vzljubil sem te duševne tlačane in jim hotel pomagati ali moj trud je bil pljunek v morje. Odšel sem, v srečo pa mi je ostala za vedno naša draga Panonija. (Konec.)

Važnejša radio predavanja

od 6.—13. novembra 1938.

Nedelja 6. novembra. 17.00: Gospodarska navodila in nasveti.

Ponedeljek 7. novembra. 18.00: Mladeničem in mladenkam na pot — 18.40: Umetnostni spomeniki Savinjske doline — 19.30: Kamnik — zgodovinsko in letoviško mesto.

Torek 8. novembra. 11.00: November doma in v prirodi — 18.40: Gradovi na Gorenjskem — 19.30: Vzgojni pomen življenja in dela Vuka Karadžića.

Sreda 9. novembra. 18.40: Vojna in mir v luči mednarodnega prava — 19.30: Nac. ura: Leposlovci Primorskega Zagorja.

Četrtek 10. novembra: Ni nič.

Petek 11. novembra. 11.00: Tolšče, naša hrana, naš lek in surovine važnih življenjskih potrebščin — 18.00: Zena v kiparstvu — 19.30: Delo žen za osvobodjenje.

Sobota 12. novembra. 18.40: Gorjuše in Gorjušci — 20.00: O zunanji politiki.

Sejmi

6. novembra: pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, v Zabukovju nad Sevnico, na Jesenicah, v Mengšu, Velikih Laščah, na Vrhniki, v Brežicah, Novi cerkvi, Rečici v Sav. dolini.

7. novembra: v Št. Jerneju, Višnji gori, Kranju, Murski Soboti, Novem mestu, Pilštanju, Braslovčah.

8. novembra: v Kamniku, Ormožu, Mariboru, Dolnji Lendavi, Rakičanah.

9. novembra: v Celju, Ptuj, Trbovljah.

10. novembra: v Turnišču.

11. novembra: v Šmartnem ob Paki, Marenbergu, Oplotnici, pri Sv. Petru v Slov. goricah, v Bučki, Mariboru, Laškem, Moravčah, Poljanah, Sp. Gorjah, na Igu, v Št. Gotardu, v Ormožu.

12. novembra: v Bušehi vasi, Brežicah, Celju, Trbovljah.

Živinski sejmi

Na zadnjem živinskem sejnu v Ptuj je veljala povprečno tale cena: voli od dín 4 do 5, krave od 2 do 4, telice od 4 do 5, teleta pa od 5'50 do 7'50 dinarjev.

Praščiči špeharji so se prodajali po 12 do 13, pršutarji pa po 10 do 12 din za kilogram žive teže.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

reg. zadr. z neom. zavezo v Ljubljani, Tyrševa cesta 18

Nove vloge vsak čas razpoložljive obrestuje po **4%**

Za vse vloge nudi popolno varnost. — Otvarja tekoče račune in izvršuje vse denarne posle. — Vlagajte svoje vloge proti odpovedi po **5%** prihranke v najstarejši slovenski denarni zavod!

Na milijone gospodini

Vam bo potrdilo iz lastne skušnje:

najboljša nega za dragoceno perilo je zares dobro milo, kakor je Schichtovo terpentinovo milo. To milo odpravi temeljito in prizanesljivo vso nesnago.

Perilo je bolj trpežno in vedno bleščeče belo.

SCHICHT^{ovo} TERPENTINOVNO MILO

pere
bleščeče
belo

KMETJE!

Ako imate kaj naprodaj, ako hočete kaj kupiti, ali česa iščete, inserirajte to najprej v svojem „Kmetiskem listu“! Cena malim oglasom je samo 1 din za besedo

EKONOM

f. z. z. o. z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7
(v lastni hiši) telefon interurban 25-06

Dobavlja vse deželne pridelke kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zдроб, pšenično moko, ženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zдроб, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krumpir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne »Illo-vacc, Karlovac« za vse vrste zidne in strešne opeke.

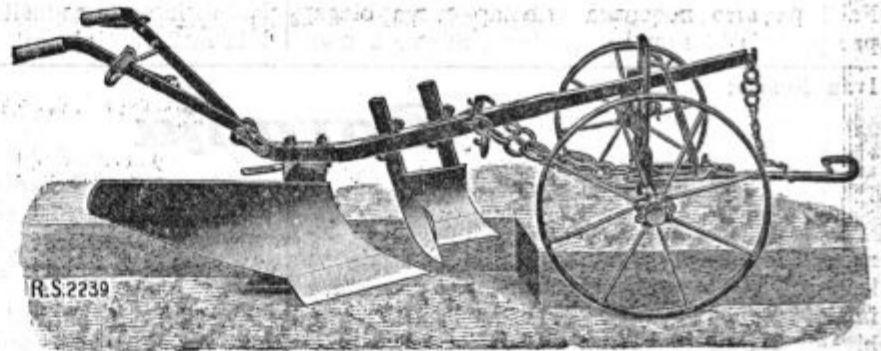
TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, vetbarvalni tisk hitro in poceni!

**TISKARNA
MERKUR**

LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 23
TELEFON ŠTEV. 25-52

SACK-OVI PLUGI so najboljši!

Dospela je nova pošiljatev Sack-ovih plugov. Naročite takoj, ker je pričakovati podražitev surovin in s tem tudi plugov. Dalje nudimo po ugodnih cenah razno drugo kmetijsko orodje, stroje, zaščitna sredstva, umetna gnojila in razna hraniva ter druge potrebščine. V zalogi jih ima **Kmetijska družba** in njena skladišča v Celju, Konjicah, Mariboru in Novem mestu

Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lan, tropine

ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi, najugodneje kupite pri domačem podjetju

MEDIČ - ZANKL

tovarna olja, lakov in barv

družba z omejeno zavezo, lastnik Franjo Medič

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem Sadu
Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

Kmetiski hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo **v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1**

Telefon št. 28-47

Rač. pošt. hran. št. 14.257

Brzjavlj: Kmetiskidom

Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

NOVE VLOGE
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune